

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 107. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 8-го травня 1936. VOL. XLIV. No. 107. Jersey City, N. J., Friday May 8, 1936. THREE CENTS

РОЗДІЛЮЮТЬ ДОПОМОГУ УКРАЇНЦЯМ ПОВЕННЯМ

ГВЛІНГ (Вест Вирджинія). — Український Комітет для допомоги повенням дістав від Обеднання другу допомогу в сумі 150 доларів та розділив її між 40 потерпілих від повени родин. — М. Дуткевич.

БІНГЕМТОН (Нью Йорк). — Український допомогивий Комітет, діставши від Обеднання суму 25 доларів, розділив її так, що дав одному потерпілому від повени 10 дол., а тром іншим по 5 дол. — Теодор Сенік.

РУЗВЕЛТ ГОТОВИТЬСЯ ДО ВИБОРІВ.
ВАШІНГТОН. — Демократичний Національний Комітет повідомляє, що 27 червня ц. р. президент Рузвелт виголосить промову, в якій згодиться формально прийняти кандидатуру на наступну каденцію, та в якій накреслить також основні точки своєї політики на той час. У той день будуть уладжені різні імпрези, якими Демократична Партія задумує зібрати фонди на надходжачу виборчу кампанію.

ЛЕМАН ЗА СУСПІЛЬНУ ОБЕЗПЕКУ.
ОЛБАНІ. — Губернатор Леман, якого проект суспільної безпеки републиканські асемблеї повалили, рішився таки далі добиватися свого. Він переконаний, що його проект добрий і що принесе користь суспільності. А републиканці кажуть, що „цей проект звалить тяжкі тягарі на тих, що працюють, і що платять податки”. Републиканці також кажуть, що цей, на перший погляд добродійний проект, має політичний підклад.

ЩЕ НЕ ЗОВСІМ ЗЛЕ НА СВІТІ.
ЛІНКОЛН (Небраска). — Скарб-стейту Небраска, як виказують рахунки, не має ні одного цента довгу, а навпаки, має поверх 21,000,000 доларів звишки. Це мабуть одинока така щаслива держава на світі. В цьому стейті позички більші ніж 100,000 дол. є заборонені конституцією, і за всі суспільні роботи, як будови шляхів, державних будинків і т. п., треба було платити готівкою.

ГРОШІ НА ДЕРЕВІ.
ДЕНДРИДЖ (Тенесі). — Немов у казці, минулої середі горожани стейту Тенесі, що мешкають довж ріки Френч Брод, кинулись до корчах і деревах, що ростуть понад воду, збирати гроші. На галузях дерев були позачіплені добрі паперові папки, тільки трохи подерті і сплямлені брудом. Рух по містечках був зовсім припинився, бо всі люди кинулись до ріки шукати щастя.

Дехто припускає, що ці гроші це частина крадіж, що його бундиш пошарили злодії на тамошній почті, які вони потім сховали десь над водою. Але повинь їх виполоскала і крадені гроші поплили з водою.

МЕТОДИСТИ ЗАСТАНОВЛЯЮТЬСЯ НАД КОНТРОЛЕЮ УРОДИН.
КОЛОМБУС (Огайо). — На засіданні Епископальної Церкви учасники застановлялися над уродинами і їх контролею. На їх руки вплинув був меморіал, у якому були порушені питання уродин і висказана гадка, що „етична контрола уродин у святых границях подрузжя є моральним правом чоловіка і жінки, бо це вони мусять дбати про місце для дітей, про здоров'я матері, а далі про те, щоб забезпечити кожній дитині якийсь початок у житті”. Ці засади, каже меморіал, вже прийняли деякі інші церковні організації.

МАТИ РУЗВЕЛТА ПРО ДІТЕЙ.
ДОБС ФЕРІ (Нью Йорк). — Пані Джеймс Рузвелт, мати-президента, мала промову перед дітьми в „Дитячому Селі”, що є властиво поправчим захистом. В ній вона підкреслила, що головну вагу у вихованні дитини грають такі самі родичі. Вона сказала, що вірить у твердження „дай мені дитину до самого року життя, а я згоджуся відповідати за її поступовання до кінця її життя”.

ПРОФЕСОР ГУЧІНСОН ПРО ВАГУ ЕМОЦІЙ.
АТЛАНТИК СІТІ. — На конвенції Федерації Жіночих Клубів стейту Нью Джерзі обговорювано проблему: впливи жінок на суспільне виховання. У зв'язку з тим проф. Гучінсон дав доклад, у якому між іншим сказав, що успіх державних ладів не полягає в умові чи матеріяльній силі, лише в почуваннях, емоціях, які зв'язують маси в одну цілість. „Відданість, захоплення, пересуди, приєднання, а не інтелектуальні міркування є основою успішного державного ладу” — говорив професор. Російський лад побудований не на марксизмі чи комунізмі, а на обожанні Леніна і Сталіна; в Німеччині, Гітлера; в Італії Муссоліні, в Англії на лояльність до короля, а в Америці на пошані конституції.

БЕЗРОГА ПОКАЛІЧИЛА ЛЮДИНУ.

Пані Сара Стомпф з Балтімор пізвала до суду „Белмеер Пекінг Ко.” за те, що безрога названої компанії забігла до її мешкання та спричинила їй тілесні покалічення. Вона хоче за те \$15,000 відшкодування.

ШЕВЧЕНКОВЕ (СВЯТО) В ЮРОСЛАВІ.

„Українська Матиця” в югославській місцевості Бая Лука відсвяткувала Шевченківське свято. Реферат про працю і заслуги поета-борця прочитав М. Каган. Великий успіх мав хор „Української Матиці”, під управою Миколи Шаповленка, що дуже добре пропівав „Заповіт” та інші пісні. Деклямації та сольові оперні викликали бурхливий оплески присутніх, серед яких було немало чужинців. Багато з них уперше почули українську пісню. Місцева преса згадала про це українське свято. Шевченківське свято владили наші земляки в Бая Луці вперше, хоч живуть вони тут від 1880 року.

КОРОЛІВСЬКИЙ ВУК ЖЕ-НИТЬСЯ З ЕКСПЕДИЕНТ-КОЮ.

Третій з черги вук шведського короля Густава V., кн. Берггіль, рішив зрезуниувати з титулу князя й оженитися зі звичайною склеповою експедиенткою Маргаритою Брандек. Князь закохався в ній перед двома роками. Князеві 24 роки, а його наречена має 22 роки. Вона досі працює в одному стоцьольському магазині, заробляючи місячно 200 корон. Вінчанню відбудеться за 4 тижні. Князь має намір посвятитися по вінчанні торгівлі не у Швеції, але в Америці.

ЖИДИ В АМЕРИЦІ.

Про впливи жидів на фінанси і великий бізнес у Злучених Державах пише журнал американських мільонерів „Фортуна” так:

„На 240 директорів у головних ньюйорських банках є лише 20 жидів. Участь жидів у тяжкій індустрії незначна, в автомобілевій індустрії невелика, у хліборобстві майже ніяка. Зате вони контролюють на 50 до 90 відсотків торговлю вовни, бавовни і текстильних виробів (матерій), мають три або чотири тююневі підприємства, 50 процентів дестиллярного промислу, мають поважний вплив в газетарськйй бізнесі, в радіо і театрах на 50 процентів, фільмову індустрію контролюють на 85 процентів. Адвокатів жидів у Нью Йорку є 50 проц., лікарів 33 проц.ти.

ДЕНТИСТ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед окружним судом у Рашеві станув цими днями дентист Гольдберг, обвинувачений у тому, що вириванням зубів спричинив смерть пацієнта Штрассберга. Секція жупа виявила, що Штрассберг умер внаслідок затроєння крові. Суд засудив Гольдберга на 8 місяців в'язниці. Завдяки амністії зменшено йому кару на 4 місяці, а її виконання припинено на два роки.

СТОЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ АВТОРА „МАРСЕЛЕЗИ”.

Цього року, дня 26 червня, минає сто літ, як помер Ружет де Ль'Зель, автор „Марселези”. В Парижі основано спеціальний комітет, який займається справою уладжування вчоршостостей у честь творця французького національного гимну. Між іншим проєктують, щоб у всіх містах Франції і французьких кодоній відіграли того дня французький національний гимн у тій годині, в якій помер Ружет де Ль'Зель. Головні торжества відбудуться в Л'он де Соніе, де автор „Марселези” народився дня 10 травня 1760 р., у Шуазі ле Руа, де автор помер 26 червня 1836 р., і в Штрассбургу, де як старшина вперше в р. 1792 відспівав свою бадьору пісню, що пізніше стала національним гимном французів.

ШПИГУНСЬКІ ПРОЦЕСИ В СССР.

В Красноярську скінчився цими днями процес проти 7 залізничників, обвинувачених у шпигунстві. Двох головних підсудних, Яисифа Браїдака і Константина Пичурина, засудили на кару смерті. Іх обох обвинувачували не тільки в тому, що були на службі чужої держави, але ще й в тому, що вони були провідниками революційної організації, яка нищила залізничні матеріяли. П'ятох інших підсудних засудили на кару тюрми. Смертні присуди виконано.

НАПАД БАНДИТІВ НА БАНК.

Цими днями три замасковані бандити напали на банк у місті Більбао, в Мароку. Стероризувавши персонал банку, бандити забрали сто тисяч пезет та втекли авто. По дорозі ранили вони інспектора поліції, що намагався зупинити авто. В погоню за бандитами вислано літак. Летуні знайшли авто, що його покинули бандити. Бандитів викрили торож дня ввечерю у бараках копальні, що віддалена 20 км. від місцевості Медіаля. Знайдено теж частину зрабованих грошей. Виявилось, що грабниками були вояки, які належали до корпусу тубильців.

131-ЛІТНІЙ ШЕЙК.

До суду в Дайрут (Єгипет) вплинуло писмо снівч, вжувків і праправнуків шейка Абдуль-Ганада Дарвіша, щоб признати його за немічного зприводу віку 131 літ, себто, щоб відібрати йому правну здібність. У суді боронився шейк сам, доказуючи, що є зовсім здоровий фізично й духово. Шейк був 18 разів женатий, тепер має дві жінки. Сміявся май дівей, тепер уже не гмиить. Знає тільки, що живе ще 28! Суд відкинув просьбу родини шейка.

МЕДАЛС ЛЕНІНА І БЕЗРОГИ.

Найвище советське відзначення „медалю Леніна”, що її першу дістав Тугачевський, почав сов. уряд масово роздавати за годівлю санией. Досі таких відзначень нараховує большевицька преса 1,173, а м. і. дістала її й одна жінка, якої курка внесла за рік 165 яєць. Чи не нагадує це останніх днів Австрії, коли медалю давали тим, що їздили на форшпани?

ЦКАВА ІСТОРІЯ ОДНОГО ПОРТРЕТУ.

У Варшаві підготовляють малювальну виставу, на якій буде портрет одного дідача в домовині. Історія того портрету така: Цей дідач з гарволинського повіту хотів мати дуже оригінальний портрет. Думав, думав, врешті вирішив: купив домовину, зодягнувся в нову одежу, засвітив свічки, поставив хрест і ліг. Замовлений малювальний портрет кілька годин, а коли врешті хотів попросити дідача встати, з жахом переконався, що той умер. Подія зробила велике вражіння.

КІНОТЕАТРИ І ЛЮДИ.

Американські статистики обчислили, що на цілій земській кулі є тепер 87,299 кінотеатрів. А що на нашій планеті живе тепер 1,808,705,070 людей, то на один кінотеатр припадає 20,710 людей. В самій Європі є 60,150 кінотеатрів на 557,608-191 мешканців, а Злучені Держави мають 15,378 кінотеатрів на 127 мільонів мешканців. Китай має всього 300 кінотеатрів на 474,737,386 мешканців, себто одно кіно в Китаю припадає на 1,582,624 людей. Австрія на 6 мільонів людей має 600 кінотеатрів, себто на одно кіно припадає десять тисяч мешканців. Тіж статистики стверджують, що в усіх цих кінотеатрах на землі висвітлюється ще тепер у 10 відсотках німі фільми. Знову ж в американських та англійських великих містах появляється вже незабаром телевізійні кінотеатри.

ПЛИВУЧІ ШИБЕНИЦІ.

Італійські часописи пишуть, що на ріці Такаце на північному етіопському фронті появились тепер маси пливучих шибениць. Це трапило, що на них є по кілька шибениць, а на кожній шибениці — тіло якогось етіопця. Трапило з шибеницями і трупами пливуть до літнього рікою. Виявляється, що війська негусь карають тим способом збунтованих етіопців у горішніх околицях ріки Такаце. А щоб відстрашити решту етіопців від бунтів, пускають трави з шибеницями і трупами з бігом ріки.

ПЕРЕД НОВОЮ ЛЕДОВОЮ ДОБОЮ В ЕВРОПІ.

Професор Ленарт виголосив цими днями в Гетебургу дуже цікавий відчит, доказуючи в ньому, що Європа є перед новою ледовою добою. На думку вченого, ця доба наступить за 3000 до 5000 літ. Професор Ленарт звернув особливо увагу на факт, що температура у Швеції по минулій ледовій добі була значно вища, як тепер.

СОВЕТСЬКІ РОВЕРИ.

„За індустріялізацію” обурено описує положення тих советських тромадян, що мали нещастя купити... ровери „соціалістичного виробу”. Запасних частин до роверів ніде не можна купити за ніякі гроші. Нема навіть оливи для мазки частин. Нагнати повітря в гумове колесо також неможливо, бо бракує помп. Врешті решт люди „притосувалися” до порожніх опон, вони набивають... соломкою. Так і їздять!

УКРАЇНСЬКІ ЖЕРТВИ „СОЛІДАРНОСТІ ПРОЛЕТАРІАТУ”

ЛЬВІВ. — Щоденник „Українські Вісті” подає, що між убитими і раненими в часі вуличних кривавих демонстрацій у Львові є понад 20 відсотків українців. Часопис заключає, що це вказує на те, що „між українським робітництвом все ще осталося досить віруючих у солідарність пролетаріату і спільність його інтересів”. У зв'язку з тим часопис пригадує, що польський пролетаріат тямить про українське робітництво в таких випадках:

„В часі виборів, коли потребує голосів українських робітників для своїх кандидатів і в часі масових виступів і демонстрацій, щоб заманіфестувати свою чисельну силу”. Ствердивши це, „Українські Вісті” питають:

„Але чи колинебудь відізвався голол протесту польського пролетаріату проти масового звільнювання українських робітників зі служби при залізницях, магістраті чи міських підприємствах? У бориславському басейні до війни була подавляюча більшість місцевих робітників-українців. Нині 90 відсотків — мазури з заходу, а українці належать майже поголовно до категорії постійних безробітних. Чи колинебудь чули ми голос протесту спільних робітничих організацій проти такого безоглядного відбирання хліба місцевому пролетаріату?”

А далі пишеться про те, що впродовж десятиліть не було ні одного випадку, щоб „зайшлий пролетаріат”, себто польський, жидівський чи який інший, солідаризувався на українській землі з місцевим безробітним українським робітником. Навпаки, той пролетаріат завжди йшов проти українців і проти українського робітника. Він і валив українську державу.

Тому, пишуть „Українські Вісті”, міжнародна солідарність пролетаріату — це для українського робітника „найбільший обман”.

ПОРА ПЕРЕСТАТИ ХВАЛИТИСЬ КУЛЬТУРНИМИ ЗДОБУТКАМИ.

МОСКВА (Росія). — На ту тему була велика дискусія на комсомольськйй з'їзді. Стверджено, що вже крайня пора добачити Советам дійсність і поворити про некультурність. Таке подає советська „Правда”, описуючи комсомольський зїзд. На ній говорено, що навіть не знати, скільки є в Советах неграмотних між молоддю від 14 до 18 років. Бож навіть ті, що мають свідоцтва, що покинули школи, являються цілком неграмотними. От у ленінградській окрузі було в 1935 р. 33,800 учеників у школах. За 6 місяців осталося з них тільки 21,000. Значить, у тім короткім часі десь „пропало” яких 13,000 учеників і учениць. Це явище, над яким треба добре застановитися.

С. ЛОСЬ ПРО КОЛЬОНІЗАЦІЮ ГАЛИЧИНИ.

ВАРШАВА (Польща). — Польський діяч і публіцист Станіслав Лось пише у „Бунті Млодох” про виследи польської кольонізації у Східній Галичині. Автор подає, що від 1919 р. розпарцельовано в Галичині 294 тисячі гектарів землі. Цілковита парцельовита буде закінчена аж за яких 18 років. Лось затривожений тим, що ось та розпарцельована земля „не все попадає в польські руки, бо українці й жиди відкуповують ту землю”. Автор стверджує, що в Галичині збільшується щороку скількість карловатих господарств. Та він тим так дуже не турбується, а більше думає про „зміцнення польського елемента на креслах”.

ПОЛЯКИ З ПОЛЬЩІ ПОЛЯКАМ У ПІТСБУРЩИНІ.

ВАРШАВА. — Управа Світового Обеднання Заграничних Поляків виасигнувала 7,500 золотих на допомоги полякам з Пітсбурщину, що потерпіли підчас останньої повени.

ПІДБИТТЯ ЕТІОПІ — ДОКОНАНИЙ ФАКТ.

РИМ. — Мусоліні заявив цілому світові, що вважає загарбання Етіопії доконаним фактом і не дозволить, щоб хтонебудь, Ліга Націй, Велика Британія, Франція, kwestіювали італійську суверенність над Етіопією.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ЗА САНКЦІ ПРОТИ ІТАЛІИ.

ЛОНДОН. — Більшість англійських політиків є за те, щоб уже навіть не згадувати за санкції проти Італії. Та проти цього є посли Партії Праці. Вони домагаються переведення санкцій.

„ГІНДЕНБУРГ” ПОНАД ОКЕАНОМ.

3 ЦЕПЕЛІНА „ГІНДЕНБУРГ”. — Розпочато правильну комунікацію між Європою й Америкою при помочи цепелінів. У суботу буде олядята Нью Йорк новий цепелін „Гінденбург”, що саме тепер летить понад Атлантийським океаном, вилетівши з Фрідріхсгафен у Німеччині в середу, 9:30 вечером, з 51 подорожними. З кермовика подають через радіо, що навіть не відчувають, що вони в повітрі й подорожують.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays... at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing as special rate of postage provided for in Section 1103 of the U.S.C. of October 3, 1917. authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Уед. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.м

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

В КАРПАТАХ, А НЕ -- В ЕТИОПІ

Світ звернув тепер цілу увагу на події в Африці, в Етиопії. Бойться, щоб італійці не зробили кривди етиопцям, отим племенам, що живуть напів дико на африканських, досі майже не досліджених білим чоловіком просторах.

А тепер забудьмо за Етіопію й Італію, а звернім увагу на такі трагедії, які діються в самій середині Європи, а які спричинюють не якісь етиопці, а такі ніби культурні держави як Чехословаччина і Польща.

Отой, як його газета називає, поганий „європейський скандал” рознісся вже і по Америці. І тут згадали за нього як про куріоз, який не може знайти в ніякої культурної людини ніякого виправдання.

А що ж тоді сказати на це нам, українцям? По одним і по другим боці Карпат українська земля. І ні на одним ні на другим боці нема місця — для українця.

Особиста амбіція все грає на світі дуже важну роль, і то не тільки лиху, але й корисну. Вона була і є рушійною силою, що пхав людей до великих учинків, але лиш тоді, коли є здоровою, а не хоробливо викривленою, себто такою, що ставить на першому місці своє „я”, а не саму ідею.

ЧОГО НАМ ПОТРІБНО?

Нам потрібно багато чого. Та всетаки є одна річ, про яку можна сказати, що, коли б ми мали її в належній кількості, то ступнево прийшли б до посідання і інших потрібних річей.

Слідкуючи за громадською працею по різних місцевостях, порозкиданих по Злучених Державах, ми бачимо, що одні громади проявляють більшу діяльність, другі меншу; одні працюють систематично, другі доривочно; одні осягають кращі успіхи зі своєї праці, другі менші; а ще інші всі свої труди спалюють самі в собі, не лишаючи ніякого сліду за собою.

Колі праця йде пеньяво, або коли суспільна енергія витрачується на марно, ми звикли дошукуватися в тому різних причин: тут нема добрих провідників, там знову церковна боротьба перешкадає, деінде політичне баламутство перешкодою, а там невідповідні священники і т. п.

Все це може бути правдою. Але коли дана громада мала бодай кількох людей з волею до чину, то всі ці вище наведені перешкоди можна було поборова і народно роботу можна було повести в напрямі ясної цілі.

Поробивши ті передствупні поправки, можна було далі виробити план конструктивної праці, в яку входила б моральна і матеріальна підтримка вільним змаганням рідного краю, наші тутешні справи, що охоплювали усі культурні і фінансові інституції, та дбали про їх вдержання, а також розв'язували б проблеми нашої тут родженої молоді, і т. д.

було продати на сіль, нафту та іншу потріб. В хаті тепер усі притишилися. Снідали. Лиш за вікном на базниках сорока скреготала.

О. Поморянський.

ГОСТІ

Сидір скульбачився під печкою і спльовував на землю. Цілу ніч і ока не дало прижмурити. Як звечора зачав зуб скимліти, то цілу ніч так вертіло, так шпигало, так сверлувало, начеб розпалек добиралося.

Діти на хвилину принишкли, тай знову: — Марійка подерла подушку! — Мамо! Андрій виліз на вікно! — Мамо! Ольга мене називає дотром до живих печінок добираюся.

Олена й справді загадала дітям смажениці зготовити. Знеслася курка на загаті, і сніданок буде. Треба чимбудь дітей задурити. Налаяла у ринку молока, виспала пригорщу муки, вибила одно яйечко, ще й пополокала і розбивала це все великою ложкою.

— Гості прийдуть! — всім нулася Олена до Сидора. — Може тета Наталка з Підгаю придуть!

— О, гості! — зівнув Сидор. — Нині їх не бракує! Ось щойно не видно, як зачнуть лізти безробітники!

— Ой, то вже ходять і ходять! — притакнула Олена. — Дай, і дай, хіба вже душу нарешті. А як ще лютається, кленуть!

— Ой, взяв би я його з собою в ліс, щоб нагепався сокирою, як я, цілий день! Та чи пішов би? Не хочеться. Привик, до легкого хліба, і дере людям очі.

— Та, де, де, де! Який у мене стрих? Старий бовдур, так от торкни і глина з нього летить. Таж тут хату ще дідунько-небіжчик ставили. Уже буде більше, як сотка літ! — лебедла Олена.

охоті, чи того активізму, волонтаризму й життєвої динаміки процвітає по деяких громадах не життя, а суспільне нехлюйство. Тому місцеві громадяни, щоб зацяткати якось своє сумління, нарікають на обставини, неначе обставини спалили десь з неба, а не були вислідом людських зусиль чи людського бесилля.

Як каже наша народня приповідка: „Не хочу” то ще гірше ніж „не могу”. В цій приповідці міститься глибока мудрість. Вона виразно підкреслює, що „хотіти”, або „не хотіти” (себто наша внутрішня воля), є значно важніше від „могти” або „не могти”, себто від зовнішніх обставин.

Та деколи буває так, що ніби є люди активні, що виказують велику пайку динаміки, витрачають час, а навіть гроші, а проте громада стоїть на місці і не осягає ніяких успіхів.

Причини цього лежать у тому, що їх енергія й охота витратилися на внутрішні тертя, на взаємне поборовання себе самих. Така воля й охота не є продуктивна, бо її товчком не є любов до справи, не бажання своїм трудом причинитися якнебудь до її росту, тільки щось інше: найчастіше викривлена особиста амбіція, чи матеріальні користи, або попросту само лише бажання, щоб другому дошкулити.

Особиста амбіція все грає на світі дуже важну роль, і то не тільки лиху, але й корисну. Вона була і є рушійною силою, що пхав людей до великих учинків, але лиш тоді, коли є здоровою, а не хоробливо викривленою, себто такою, що ставить на першому місці своє „я”, а не саму ідею. Корисною, і то навіть дуже корисною, вона є лиш тоді, коли чоловік для вищення себе понад інших не вибирає найлегшого, себто демагогічного шляху, тільки шлях найтяжчого опору і тяжкої витревалі праці.

Внутрішні тертя, церковна боротьба, партійництво, погані провідники бувають серед найкультурніших народів. Це природні річі. Але з ними культурні народи вміють собі давати раду, бо попри маленькі особисті амбіції й пристрасті їх горожани є опановані одним найсильнішим по-

почуттям, найбільшою пристрастю, найбільшою амбіцією, це є любовно до свого народу, змаганням до могутності і слави.

В тих громадах, де є такі люди чину, що нав'яні справжньою безкорисною любовною ідеєю, а не хоробливо викривленою амбіцією, що заслїплює всі інші благородні почування, їх здорово амбіція каже їм творити корисні вчинки. Там громада процвітає і там праця поступає. Там, де таких людей нема, там громада спить,

ЯК ВИГЛЯДАЄ „ДИКТАТУРА ПРОЛЕТАРІЯТУ” В УССР.

Нераз то ми, українці на ЗУЗ, чули про те, що УССР „українська держава” зі своїм урядом у Києві, тільки що в ній нема капіталістичного устрою, а устрій диктатури пролетаріату. Коли хто запитав, якого саме пролетаріату диктатура існує в „українській державі” УССР, то йому сквалливо відповідали агенти московського імперіалізму з КПЗУ (колись селеробота, а тепер „народного фронту”), що це є диктатура українського пролетаріату.

Диктатура українського пролетаріату цеж усетаки українська влада, що хоч і безбронницька й інтернаціоналістична чи соціалістична, але всетаки українська.

Тому нам слід у першу чергу познайомитися з тим „українським пролетаріатом”, що буде „соціалізм” в УССР, чи замість українського пролетаріату ми не побачимо московської пники; чи замість „української держави” не вилізть Малоросія, губернія „батьківщина світового пролетаріату”, це є в дійсності — московський тюрем народів.

„Представники” українських мас.

В першій мірі треба відмітити, що московські більшовики дуже старанно уникають поставити слово „Україна” чи „український” біля найважливіших моторів сучасного своєї імперіалізму. Так як нема української комуністичної партії, а є тільки комуністична партія України, так нема диктатури українського пролетаріату, а є просто диктатура пролетаріату УССР, як „союзна республіка” може

або всю свою енергію витрачує на внутрішні тертя.

Тому потрібно якнайбільше люлей чину, людей з такою справжньою культурою, в якій основі є чин, воля до праці, почуття обов'язку, строгість у власному осуді, внутрішнє задоволення з добре виконаного завдання, а понад усе погорда до нарікань.

Ті прикмети ми мусимо серед себе плекати, а поступ і успіхи в суспільному житті прийдуть як вислід їх рушійної сили.

існувати в більшовиків навіть і тоді, коли б У КП(б)У не було ні одного українця, а між робітниками самі москвини. Ви старчайте тільки, щоби москвини й жиди були на українських землях між українським селянством, так вони згідно з більшовицькою наукою мають право і виступати в імені українських працюючих мас.

Диктатура москалів.

В КП(б)У є всього 40 проц. українців, з яких тільки четвертина є робітниками. Тоді, коли українці УССР творять 80 відсотків усього населення, то в партії командної класи в Україні вони мають тільки 40 відсотків, українське робітництво тільки 10 відсотків від всіх членів КП(б)У. З усього видно ясно, що „диктатура пролетаріату” в УССР це передовсім диктатура московського елементу в УССР, що його послано туди це за часів царату та за цілий час більшовицької влади.

КП(б)У знярядям москвинів.

Цих 10 відсотків українців робітників в КП(б)У в дійсності не мають ніякого голосу. Вони є тільки від того, щоб за кожним разом, як промовити Постишев, співати — Аміль! А далше на те, щоб маскувати перед українським селянством та робітництвом московський імперіалізм.

Так отже в УССР нема ніякої диктатури пролетаріату, є тільки диктатура комуністичної партії України, що є експозитурно, прибудовкою московського імперіалізму. А до того, щоб їй було легше повертатися, щоби звільнити собі руки і непотрібно не дражнити найпримітивніших національних почувань широких

мас українського селянства та робітництва, вона вживає до часу української мови, українських шльадів. Але вже показуються перші ластівки того часу, коли українська мова буде вважатися як щось контрреволюційне. Вже сьогодні вожди московського червоного імперіалізму вигукують, що мова москвська — це мова народу, що перший зробив у себе соціалістичну революцію, отже це свята мова для всіх трудящих. Вправді ще не примушують методами поліційними кожного українця УССР, щоби він говорив цією мовою, але докладається всіх старань, щоб українську мову зблизити до мови москвської. Роблять це у той спосіб, що українську мову засмічують москвськими словами.

Невдячний „хахол”.

Ось яке місце стрічаємо у „Бюлетині київської секції наукових робітників” з 1929 р. №5 у статті „Національна справа і наукові робітники Києва” — „зневагою, призириством до українського також тхне і від термінології, що на неї іноді доводиться потрапляти в сучасній періодичній пресі в РСФСР в статтях Федоровича („хахол”) в статтях Рихліна („тютьа Хивря”). А далше автор згаданой статті жалеться, що в писаннях московських комуністів зображено українців як дикунів; хахлови-дикунові несуть культуру москвини, а він по них жарить з обріз замисць дякувати.

„Хахлацька” душа.

Рівноправність української нації з московською нацією містяться в тому, що московські комуністи поклепують по плечу українських комуністів, кажучи: буде з тебе ще комуніст, але ти мусиш вбити в собі останки своєї хахлацької душі. Цих останків „хахлацької” душі не міг був убити в собі М. Скринник, хоч його імя було навіки світитися між найбільшими ренегатами української нації, і для нього забракло місця в СССР. А щоби він не хотів коротати віку, як багато інших комуністів, що їх викинено з партії, то він застрівився. Диктатура пролетаріату в УССР, це диктатура московського елементу в УССР, що чує за собою силу московського народу. Але коли хтось пробує розкривати цю всім відому „тайну”, то такі московські агенти з „народного фронту” підносять вереск, що це є боротьба з владою робітників та селян, що це боротьба за поворот на українські землі та в цілу московську імперію капіталістичної буржуазії та поміщичства. І тому на кожному кроці ми тут на ЗУЗ мусимо давати відсіч московським льюкаям. („Наш Прапор”).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. П. Сестр. Рож. Прев. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 10-го травня, в галі церковній. Початок в годині 1-шій пополудні. Просимо членів явитися на означений час, бо пізніше галі занята. Довгуючим членам припомінаємо, щоб прийшли на збори і виривали свої вказки, бо з каси не будемо за нікого платити. Котрі жінки ще не належать до У. Н. Союза, то хай придуть на збори й упишуть себе і свої діти до У. Н. Союза. — Олена Скорбач, прес.; Настасія Гришак, кас.; Марія Ходак, секр.

ФРЕНКФОРД, П. А. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, подає до відомим всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. травня, в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Дому, 2171 Вакеліс вул. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до пологодження. Довгуючим членам пригадаємо, щоб виривали свої вказки. Просимо членів не забувати про нових членів до У. Н. Союза. Сповідний свій обов'язок, що наш відділ не остався позаді інших. — М. Шанайда, прес.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

БРУКЛІН, Н. П. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу, 9. травня, в годині 7:30 вечір. Кожний член повинен прийти на збори, бо маємо важні справи до пологодження. — М. Більський, прес.; С. Пелехатий, кас.; Д. Багрий, секр.

— Не паткай, бабо! Я маю вичистити саджу і кінець! Як розказ то розказ! — кричав коминяр, розглядаючись по снігах, куди вердеться на стрих.

— Та де полізеш? Та чого? Таж я сама щойно тамтого тижня почистила рури. Сама знаю, куди, як, легенько, обереженько...

— Розказ! — визвірився на Олену коминяр.

— Не пуцу! — розвела Олена напроти коминяра руками.

— Ну, то заплаги мені! Накше мушу чистити комин!

— Ай, Боженку! Та за щож буду платити, як сама саджу вигортаю?

— Належиться мені так, як би чистив!

— Ай, пане! Та змиудуйтеся! Та за щож буду платити, як мені вас непотрібно?

Нарешті коминяр розлютився. Відіпхнув від себе Олену і по дверях, як кіт, видряпався на стрих. Заскрипіли дошки, поспіпалася глина згорі. Олена випровадила дітей з хати на подвіря і зачала клікати сусідів: „Люди! Змиудуйтеся! Аво, напасть! Ото нині!”

Та в дій хвилині на стриху щось задуніло, затріщало, захитався бовдур і з лоскотом та гуком завалився на стіни.

Аж двері виважилися на двір, вікна повилітали. Навіть дах захитався.

Тепер Олена піднесла крик розпуки: „Люди, ратуйте! Ратуйте! Аво, хату завалив!”... А діти помагали матері голосити.

Збіглися люди й поставали навкола хати. Одні дивувались і жалували нещасну Олену, другі сміялися, як це комин завалився. Колиж по хвилині продерлася стріха, і як чортка вискочив звідти потовчений коминяр, люди піднесли регіт:

— Добре вичистив!

— Перший раз і останній!

— Булаб ще хатина посто-яла — і верох завалив!

— Щастя, Олено, що дітей вивела на двір!

— А траймайте коминяра, нехай зводить, як завалив!... А вчором, як вернувся Сидір з гаю, лиш руки заломив: „Ото нині гості!” — повторяв. А зуб відразу перестав боліти...

ЧЕСТЕР, П. А. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 10. травня, в годині 2-гій пополудні, в галі парохіальній, 3-та і Гарвік вул. На тих зборах повинен бути кожний член, котрий дбає о будучність нашого братства і У. Н. Союза. Пригадаємо членам, котрі мають яких нових кандидатів, щоб запросили їх на ті збори. — Мих. Ковальчук, секр.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ЧУЖИНЦІВ

Ш. ЧУЖИНЕЦЬ І ЙОГО ДІТИ ТА ПРОСТУПНИЦТВО.

Пополуднева сесія конференції була присвячена розгляданню питання, в якому відношення стоїть чужинець та імігрант взагалі до проступництва. Головував Джеймс П. Чемберлін, професор публічного права в Колумбійському університеті, котрий своєю промовою дав відповідний вступ для цього розгляду, признаючи, що його прадід, десь у середині 18-го століття, приїхав з Ірландії до Америки, попавши в якісь труднощі з англійським кримінальним законом.

Реферат про відношення імігранта до проступництва предсказав Джостин Милер, колишній декан школи права в університеті Дюка, а нині голова дорадчого комітету для злочинів у департаменті судівництва.

ЧИ ІМІГРАНТИ ЗЛОЧИНЦІ?

Він передовсім звернув увагу на факт, що в кожній суспільності люди розрізняють дві групи проступків: одні проступки осуджують, а на інші дивляться потурливо. Часто між одним громадянством і іншим у тому огляді є певні різниці, і тоді одно громадянство дивиться на друге з підозрінням або погордою.

Бесідник подає як приклад китайських імігрантів. Свідайці в Америці відомі зо свого послуху для американського закону. Однак в статистиці кримінальних учинків вони стоять на першому місці щодо злочину шулерства („геблінг“). Це просто тому, бо в Китаю шулерство не вважається злочином. Ці елементи треба взяти під увагу, коли беремося до розгляду статистики злочинів в Америці. Ця статистика складана зі становища американського кримінального закону, котрий часто поважно різниться від правних поглядів імігрантів.

Другий факт, який треба взяти під увагу, розглядаючи статистику криміналістики в Америці та привірну статистику злочинів серед родючих американців та імігрантів, це умовини, серед яких арештується імігранта, ведеться проти нього слідство й розправу, в порівнянні з умовами, серед яких арештується й судиться родючий американець. Нема сумніву, що родючий американець має багато більше нагоди уникнути арештування й кари, як імігрант. Коли судять імігранта, упередження судді до імігранта відбивається звичайно на веденню розправи, на виданню присуду присяжних суддів, на рішення рад помилування, і так далі. Родючий американець може багато легше посунути свої політичний натиск, як імігрант.

Коли перед судом стане чужинець, себто імігрант, що не став ще громадянином краю, а до того не вміє по англійськи поправно говорити, проти нього встають не так докази його проступку, як упередження суддів, себто чуття підозріння, страху, ненависті, які звичайна людина відчуває до людей, що від неї якнебудь різниться.

ЧИ НЕМА ЗЛОЧИНЦІВ СЕРЕД АМЕРИКАНЦІВ?

В багатьох американців є навіть таке упередження, що чужинець мусить бути злочинцем. З того виходило, що родючі американці це раса без злочинства. Бесідник показує безглуздість цього чуттєвого упередження. Передовсім до Америки здавна приїжджали люди англійської раси, що на основі законів тих часів були злочинцями. До Америки висилано часто

людей, засуджених за тяжкі злочини в Англії. Навіть люди, що нині відомі в історії як провідники американського народу, вважалися колись на основі англійського закону злочинцями, а між ними великий американський революціонер Томас Пейн та великий адміністратор Вільям Пен. Можна сказати, що навіть більшість перших кльоністів в Америці це протестанти проти ріжних несправедливих законів старого краю.

З такими обговореннями промовець приступив до змалювання статистичного образу злочинства в Америці. Він показував, що статистика не показує, щоб імігрант достарчав злочинців більше, як родючі американці. Під багатьма оглядами, треба сказати, імігрант є послушніший законів, ніж родючий американець.

Референт приходить до переконання, що якби американці були людьми, більше відповідальними в громадських справах, вони замість нападати на імігранта, як на злочинця, вчилиб його, як жити в цьому краю, а передовсім училиб його американських правних понять, що ріжняться від правних понять, відомих імігрантові. Американці повинні зрозуміти, що коли людина переходить з одного краю до другого, вона дуже легко може попасти в колізію з законами нового краю, яких вона, зовсім природньо, не знає.

Таксамо треба прийняти за правду, що коли люди приходять із села до міста, то вони теж часто будуть нарушувати закони, бо життя в місті інакше від життя на селі. Показує це добре американська статистика у відношенню до всіх груп населення Америки, однак щодо імігрантів, як і щодо родючих американців. До того статистика показує, що серед американських уродженців у полудневих стейтах є багато більше злочинств проти цілості й безпеченства особи, себто побоїв і вбивств.

Статистика американських злочинств неповна. Показала це ще комісія під проводом Векершема, що кілька літ тому розслідувала виконуваних кримінальних законів в Америці. Однак ця комісія ствердила, що думка, начебто імігранти давали більше злочинців, як родючі американці, є неправдива.

Значить, ця думка, що ще й досі покутує в американському громадянстві, не спирається на факти, але на почуттях упередження до імігранта. Розумна людина не буде носитися з такими упередженнями та не буде їх робити основою своїх поступків, а постарается якнайскорше їх позбутись, як усього іншого упередження, всякого іншого чуттєвого думання, всякого іншого виправдування нібито розумними доказами засад, що не мають ніякої основи в справжніх фактах життя.

Другий референт на цій сесії, Торстен Селін, професор соціології у Пенсильвійському університеті та редактор звісних у цілому світі „Річників Американської Академії Політичної й Суспільної Науки“, говорив на тему:

ДІТИ ІМІГРАНТІВ І ПРОСТУПНИЦТВО.

Бесідник назвав американців найбільше проступним народом у світі. Значить, ніде в світі нема стільки порушень кримінального закону, що в Америці.

Це робить американців свідомими проступництва. Це їх застає думати, говорити й писати про кримінальні справи. Це їх штовхає організувати

Увага!

НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ!

Увага!

ПОЧАТОК В 7:30 ВВЕЧІР.

В ПАМ'ЯТЬ ТОГО, ЩО ЗАПОВІВ УКРАЇНІ -- РОЗВИДНЯЮЧИЙСЯ ДЕНЬ

СТАРАННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ

СВЯТО ДВАЦЯТИХ РОКОВИН СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ В STUYVESANT HIGH SCHOOL, 15th STREET (між 2-гою і 1-шою Евею) NEW YORK, N. Y.

ВСТУП НА СВЯТО ВІЛЬНИЙ.

ти ріжні акції, кампанії, тижні, видумувати ріжні клічі та роботи преріжні, розсліди. Всякий розсліди старається знайти причину явища. Інакше це не розсліди. Роблять це й американці, попавши на факт великого проступництва в Америці. Та замість поступати тут як справжні думачі люди, замість шукати справжньої причини явища, вони вдволюються балачкою, що, мовляв, злочини в Америці роблять чужинці, імігранти. Роблять це часто люди просто тому, бо вони не можуть знайти причини великого проступництва в американській суспільності.

Ця балачка вдержується досить широко серед американської інтелігенції, бо вона годиться за переконаннями, себто упередженнями, американського простолюддя. Від якогось часу в біжучім американським упередженню слідно певний зворот. Донедавна за все винували чужинці. Нині імігрант тратьє уже своє значіння, а зискує його щораз більше потомство імігранта, так звана друга генерація. Ї звичайно винують за велику масу злочинства в Америці.

Референт звертає увагу на те, що цей закид не має потвердження в статистичних даних просто тому, бо в цій справі статистики не зібрано. Федеральна статистика дивиться тільки за те, чи людина, що поповнила злочин, родилася в Америці чи поза Америку. Отже щоб відповідати на питання, чи тут роджені діти імігрантів достарчають велике чиєло злочинців, треба було при збиранню статистики злочинів дивитися за те, яких родичів мав роджений тут проступник: чи родючих американців чи імігрантів. Як довго такої статистики не зібрано, так довго говорити про проступництво дітей імігрантів передчасно.

Роблено в тому огляді тільки частинні розсліди. Збирано статистику проступництва серед дітей імігрантів та порівнявано це з проступництвом дітей родючих американців. Роблено це в Бофало, Дітроїті і Шікаго, і за кожним разом переконались, що закид, немовби діти імігрантів

достарчали багато більше злочинців, як діти родючих американців, не має опертя в фактах життя.

Статистика злочинства показує що в сільських округах Америки злочинство серед імігрантів нижче, як серед родючого населення. Референт цей факт уважає зовсім зрозумілим, бо, при допущуванні до Америки імігрантів задержано багато злочинних елементів.

З другого боку, навіть якби серед імігрантів було більше злочинців ніж серед родючих американців, то цьому не можна дивуватися, коли взяти під увагу ріжницю в звичаях і обичаях та правних поняттях між цими двома групами населення. До чого доходить ріжниця в правних поняттях, бесідник подає приклад на малярських імігрантах. В однім місті на заході малярські імігранти хвалили свого духовника, бо, мовляв, він огрів церкву й приходивство цілий рік дуже гарно та дуже дешевим способом. Професор Селін питався пароха, як він це робить. „Тут нема штуки“, каже йому парох. „Я даю 3 долари хлопцям, а вони мені привозять тону вугля“. По допитах серед хлопців показалося, що вони крадуть вугля з залізниці. Коли проф. Селін звернувся на це увагу парохів, цей не хотів цього вважати за крадіж: якби вкрасти вуголь від церкви або від пароха, або від професора, це був би крадіж, але не від залізничної компанії: адже вона така багата.

Проф. Селін поясняє, звідки сточко, а потім торта.

На святах.

— Що зісте, моя пані. Тісточко, чи торта?

— О, я не вибаглива. Зім тісточко, а потім торта.

(Кінець буде).

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ.!

СЕСТРИ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА, ШКІЛЬНІ ДІТИ І СОЮЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

СВЯТО МАТЕРИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ

У SLOVAK GYMNASICAL HALL, 358 MORRIS AVENUE, NEWARK, N. J.

Початок в год. 3-тій попол. — Орхестра першорядна.

Запрошуємо всіх матерей і громадян до співучасті.

Комітет.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ДЕНЬ МАТЕРИ“.

Вже минає кілька років, відколи святкуємо „День Матери“. Кожного року і за кожним разом влаштовують те свято самі жіночі організації. Бувало так, що зійшлося жіноцтво з діточками, заспівали, заграли, діточки деклямували, кількоро танцювало, був живий образ і т. д. А ми поплескали собі й розійшлися доми, несучи в серцях ще одну гірку зневагу від наших мужів.

Наші чоловіки, крім двох, трьох, котрих діти виступали в програмі, не явились. Неначе в них не було матери, котра їх кормила, над ними плакала, їх учила, через них ночей не досипляла, котра мліла, як вони віджджали в чужий край. А чейже багато їх матерей ще жие і жие лиш ба-

жанням побачити їх, які, встаючи чи лягаючи, молять Бога, щоб дозволив їм ще хоч прожити, щоб раз сина ще побачити.

Говоримо ще й про іншу матір, про „Матір Україну“, про котру колись Тарас Шевченко казав: „Любїть її во время люте і в останню тяжкую минуту за неї Господа мо-літь“.

Може і наша це вина, що наш громадянин холодно ставиться до Свята Матери. Може замалу агітацію провадимо, що День Матери повинні обходити ми так урочисто як і інші великі свята.

Цьогорічний „День Матери“ святкуймо спільно. Вшануймо матір минулу, теперішню і ла, як вони віджджали в чужий край. А чейже багато їх матерей ще жие і жие лиш ба-

Пелагія Дембїцька.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ УКР. ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛУБУ, ВІДДІЛ 22 Союзу Українок Америки, в Джерзі Сіті, Н. Дж.

СВЯТО ДЕНЬ МАТЕРИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 181-183 Fleet Street, Jersey City, N. J.

Початок в год. 6:30 ввечір. — Вступ 40 ц., для дітей 10 ц.

В святочну програму входять такі точки: Орхестра проф. Михайла Гайворонського під його власним проводом. Представлення, котре написала спільно на День Матери пані Анастасія Рыбакова, відобрають місевий діт. Живий образ, деклямації діточі і святочні промови — діточий хор.

Комітет Свята запрошує усіх ширих українців до спільної участі в цім святі. Всі ми, як жинки, так і чоловіки повинні віддати належну пошану нашим матерям і звідати це свято своєю прихильністю.

За Комітет Свята: Евгєнія Дмитрів, Анастасія Варнер.

УВАГА! ЧЕСТЕР, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ СОЮЗА УКРАЇНОК, ВІДДІЛ 2

КОНЦЕРТ І СВЯТО ДЕНЬ МАТЕРИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ

Початок свята в годині 6-тій точно. По святі буде БАЛЬ до пізної ночі.

Громадяни і Громадянки, Хлопці і Дівчата! Прийдіть численно відсвяткувати разом з нами і зложити низкий поклін тим мамам, що не можуть бути з нами. А тим, що будуть з нами, принесім дарунки і щирі бажання. Запрошуємо громаду і Союз Українок з Іст Честер. Таксамо запрошаємо Вілмінгтон, Дел., і Філядельфію.

УВАГА! ПАСЕИК, ГАРФІЛД, КЛІФТОН І ОКОЛИЦЯ!

ПЕРШІЙ РАЗ У ПАСЕИКІ СПІВ.-ДРАМ. ТОВ. ім. Лисенка при укр. прав. громад. ставити великими співачками силами

„ЗА ПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ“

оперу Артимовського в 3-ох діях

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 17-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ

В ГАЛІ ПРИ 45-47 НОРЕ АВЕ. — Початок в годині 7-мій ввечір. Вступ для старших: перших три ряди по 75 ц., решта місця по 50 ц.

Діти нікче 10 літ по 15 центів.

В ролях виступають: С. Давидович — І. Карась; панна Н. Роздільська — Одарка; панна К. Ховзун — Оксана; п. П. Дмуховський — Андрій; п. І. Живіцький — султан; П. Данісь — Ага; С. Голуцук — Нуман. Орхестра п. П. Снігура, піано в руках панни І. Мусяйчук, режісер і дірігент о. С. Мусяйчук. — Українські громадяни! Приходіть всі побачити і почути цю немирну нашу штуку, де налюбуєтеся солями, дуетами хорамі і танцями.

ВІДОЗВА

до односельчан села Брижави, добромільського повіту.

Дня 26 березня ц. р. ми одержали з нашого села листа, в якому наші односельчани в старому краю повідомляють нас про те, що там діється, та про свої наміри побудувати в Брижаві свій Український Народний Дім.

Наше село, яке до війни було невідоме і в якому не було ні українського часопису, ні якоїсь патріотичної інституції — тепер пробудилося і задуває побудувати свій дім, в якому можна було умістити Просвіту та зкупити все культурно-освітнє життя села.

Однак такий дім потягне за собою більш кошти, на які зубожіле наше село не всілини спромогтиса. Супроти цього вони звертаються до нас, до своїх односельчан, розкнієних усюди по Злучених Державах Америки, й просять нас, щоб ми їм помогли. Односельчани з Бінгемптону відгукнулись на їх просьбу і дня 29 березня ц. р. скликали в тій цілі збори, на яких вибрани тимчасовий комітет поміч. До комітету виїшли: Семен Поточняк, як предсідник,

Михайло Поточняк, касієр; Павло Поточняк, секретар і Іван Сташко, контролор.

В імені цього комітету ми звертаємося до всіх односельчан з села Брижави, щоби вони теж чинимебудь причинилися до здвигнення цього-дому, і щоби прислали свої датки на ту ціль. Датки можна слати або на адресу секретара Михайла Поточняка, 77 HOLLAND ST., BINGHAMTON, N. Y., або впрот до краю, на адресу Віділу читальні Просвіти в Брижаві, почта Бірча, пов. Доброміль, Галичина, Польща.

Семен Поточняк, предс.; Павло Поточняк, секр.

УВАГА! — ТРЕНТОН, Н. ДЖ.!

СПІВАЦЬКО-ДРАМАТИЧНЕ ТОВ. „БАНДУРИСТ“

при Українській Правосл. Громаді влаштує в день Свята Матери представлення

В НЕДІЛЮ 10. ТРАВНЯ 1936

НА САЛІ 18 WOODLAND ST., TRENTON, N. J.

МАТИ

песа в 4-ох діях

Початок в годині 7:30 ввечір.

Вступ 25 ц., діти 10 ц.

На це представлення запрошуємо як місцевих громадян, так і громадян з Брістоль та Плейнборо.

Комітет.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

В СУБОТУ, ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

СТАРАННЯМ ЧИТАЛЬНІ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

КОНЦЕРТ

В 20-ЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, 303 Hudson Avenue, Rochester, N. Y.

Початок в годині 7:30 ВВЕЧІР

В КОНЦЕРТІ БЕРЕ УЧАСТЬ РОЧЕСТЕРСЬКИЙ ХОР БОЯН І УКРАЇНСЬКА БАНДА.

Запрошуємо рочестерську громаду до численної участі. Прийдіть і пошануйте великого письменника, каменяря і революціонера Івана Франка.

Читальняний Уряд.

В НЕДІЛЮ, УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

10 ТРАВНЯ 1936 (SUNDAY) MAY 10, 1936

СТАРАННЯМ ТАНЦЮРИСТІВ З-ТОЇ СОТНІ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ ЯК КОЖДОГО РОКУ, ТАК І ЦЬОГО РОКУ

ДЕНЬ МАТЕРИ

в сали Чорноморської Січи 229 Springfield Avenue, Newark, N. J. ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 5-ТІЙ ВВЕЧІР. ВСТУП 50 ЦЕНТІВ З ВЕЧЕРОЮ. ПО ВЕЧЕРІ ТАНЦІ НА ТАНЦІ ВСТУП 25 ЦЕНТІВ. ЗАБАВА ДО ПІЗНОЇ НОЧІ. В програму свята входять деклямації, національні танки, скрипкове сольо. Промови о. д-р В. КЛОДНИЦЬКИЙ І ІВАН ГИБА. За добру забаву ручить — Комітет.

ЯК МИ ДОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

Рачеєтер, Н. П. — Бр. св. Гіосафата, в д. 217 У. Н. Союзу, ухвалило на своїх місячних зборах дати з братської каси \$25 та вислати ті гроші до Обеднання для потерпілих від повені. — За уряд: М. Бінацький, предс.; А. Іванів, секр.

Нью Йорк, Н. Й. — Гром. Петро Задоренський прислав до Обеднання \$5.50 як частину доходу з радіо-бадо, який відбувся 26 квітня заходом "Нашого Базару" для потерпілих від повені.

Вестбурі, Л. Ай., Н. Й. — Члени тов. ім. Тараса Шевченка, від 267 У. Н. Союзу, занялись дальшою збіркою для потерпілих від повені. Пішли по домах своїх членів, а також і інших громадян та збрали \$12.45. За жертвами ходили: Н. Гавриш і М. Вовчар. — Жертували по \$1: С. Чайка, А. Чечіль, К. Дідух і С. Пілат; по 50 ц.: М. Мартинюк, Н. Гавриш, В. Козак, Х. Маєвич, Т. Турчак і І. Шлянський; Г. Ліс 30 ц.; а по 25 ц.: З. Чулка, С. Антошевський, В. Гаркавенко, С. Чоловічок, А. Яроцький, К. Куцьбаба, А. Безлюк, В. Галабурда, В. Мушинський, О. Ваврик, А. Кривак, М. Юзвак, Френк, К. Школяр і М. Гомирук. Решту зібрано дрібними датками. Гроші вислано до Обеднання. — О. Гладкий.

Йонкерс, Н. Й. — В Провідну неділю відбулося в сали укр. катол. церкви св. Михаїла спільне свячене. Гостина випала досить добре. Забавою проводив "тостмайстер" В. Мандзії. При тій нагоді гості не забули і за наших потерпілих від повені, та на зазив п. Мандзії зложили \$37, які вислано через Обеднання. — На цю жертву зложилися: Тов. Подільська Січ, відділ 8 У. Н. Союзу, \$10; о. М. Кінаш \$2; по \$1: В. Мандзії, Стефан Сивик, Марія Кендзерська, Марія Лабяк, Юрій Макар, Анна Лозюк, Пелягія Сіканець, Николай Богдан, Николай Мазур, Теодор Мадаран, Михайло Фатюк, п. Марія Кінаш, Юлія Маселя, Юлія Бзенак; по 50 ц.: Андрій Зиньчак, Текля Гарасимів і Назар Васічко. Решта дрібними датками. — Союзовець.

Всесодно.

— Знаю вас, як доброго чоловіка і тому осмілюсь просити малу грошеву позичку. — Чому малу? Просіть уже більшу... — О, які ви добрі!

НОВІСТІ ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА., І ОКОЛИЦЯ! НОВІСТІ!

ПЕРШИЙ РАЗ СТАРАНИЯМ ТОВ. УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН "ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРИ" КОНЦЕРТОМ В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ В ГАЛІ ТОВ. УКР.-АМЕР. ГОРОЖАН, 849 NORTH FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA. Початок в год. 7-й ввечір. — Вступ за відзнаками. Концерт з дуже добірною програмою. — По концерті ЗАБАВА. В часі концерту будуть роздані вартісні три нагороди для українських мам, що на чужині виховали своїх дітей найбільше дитинними для добра українського народу. Тому приходить всі не лише мамі, але й батьки, сини і дочки, а побачити і почути щось таке, що дотепер ще не було на святі української матері у Філадельфії. Пошунаймо і віддаймо честь Українським Мамам. Очікуємо вас! Упрява.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ. ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО ІМ. МАРТИ ВАШИНГТОН, відділ 359 Українського Народного Союзу, в Ньюарку, Н. Дж. владштує ВЕЛИКИЙ БАЛЬ В СУБОТУ, ДНЯ 9-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ, 59 BEACON STREET, NEWARK, N. J. Початок в год. 7:30 ввечір. Вступ 30 центів. На бали буде грати першорядна оркестра під управою Пилипа Чуя. За добру забаву ручить — Комітет.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ УКР. ТОВАРИСТВА НОВА СІЧ У НЬО ЙОРКУ владштується ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ БАЛЬ В СУБОТУ, ДНЯ 9-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ В ГАЛІ ПІД Ч. 68-68 1СТ 4-ТА ВУЛИЦЯ, НЬО ЙОРК, Н. Й. Початок в годині 8-мій ввечір. Вступ 30 центів. Добірна музика, смачний буфет і вескі навітки. До численної участі запрошає Тов. Нова Січ. За добру забаву ручить — Комітет.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. УВАГА!

СТАРАННЯМ ДОЧОК УКРАЇНИ, ВІДІЛУ 24, СОЮЗА УКРАЇНОК владштується ТРЕТІЙ РІЧНИЙ БАЛЬ (MOTHER'S DAY DANCE) В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНОМ ДОМІ, 214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J. Початок в годині 7-мій ввечір. Вступ 35 центів. Приграватиме оркестра Ваната. Запрошаємо всі товариства, сестриства, братства, клуби і громадян до численної участі. — Комітет.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОСТИННИЙ КУТОК

УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСЬКОГО ЖИТТЯ В НЬО ЙОРКУ Тут вам малий відпочинок у симпатичній українській атмосфері та в гурті з добрим товариством. Наш Гостинний Куток естетично прибраний українською оздобою. Щиро українська обслуга — умірковані ціни — першорядні українські страви. Всіх гостей радо вітаємо! МАРІЯ СКУБОВА, власниця, 79 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДЖЕМЕЯКА, Н. П. Жінки сиротам. Союз Українок, відділ 18, зібрав \$10 з імпрези на яку пані Ева Парильяк дарувала обрус. Гроші вислано на Український Сиротинець у Філадельфії через Обеднання. Ольга Цимк.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ РОБІТНИКА, самітнього, у віці від 20 до 35 літ, на фарму. Мусить бути українськ, знати фармерську роботу і бути тверезого характеру. Оголошення посилайте на адресу: Н. HNATOW, R. F. D. 3, Box 23, Middletown, N. Y.

ЩО ВАШ СОН ВОРОЖИТЬ?!

Який його номер? Найновіше пояснення снів — з ТРОМА числами знайдете в новім українським СОННИКУ ЕГИПЕТСЬКО-ВАВИЛОНСЬКИМ. Ціна лиш 30 центів. Коли хочете мати цей новий сонник з ТРОМА номерами, то вложіть до конверта 3 шістки, подайте свою адресу і вшліть до: KULYNITCH PRINTING CO., 418 East 9th St., New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

НАЙКРИШЕ ХОРІ, НЕ ТРАТЬТЕ НАДІ!

Даром пробка МІЛЕРТОН

СЬОГОДНІШНЄ ОГЛОШЕННЯ У ВАШИХ РУКАХ МОЖЕ БУТИ ВАШИМ ПЕРШИМ ШТУПНЄМ ДО ЗДОРОВ'Я. Хочемо, щоб найбільше людей пізнали це відоме лікарство, зване, котре доконало таких чуда у исцелухах шукана, ревматизму і вилуги нерво. Одна Велика Коробка \$1 вистане майже на цілий місяць помочи для найгірше хорого. Спеціальна оферта читачам "Свободи": \$1.00-за одну коробку Мілертону. \$1.50 за дві коробки Мілертону. \$2.00 за три коробки Мілертону. Питайте за злідами Мілертон у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J. Потребуємо агентів.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

Напишіть іще шітки про пораді і помочи до того добре відомого арабського астролога, ворожбитів з дозона і містичного читача. Лише задушіть на \$1.00 моні ордер, запитайте чотири питання про пропалих своїх, загублених речі, любов, подружжя, бизнес або якийнебудь иний предмет. Не забудьте поспитати про мій безплатний несподіваний дарунок. Подайте конечно свій і місцевий народження. Пишіть по англійськи. Зашліть до проф. що називається Ralfed Hambley. Особи, що мешкають у Джерзі Сіті або в околиці, мусять прийти до офісу. Як прийдете, ми скажемо вам ваше ім'я і назвине, дамо вам пораді і всяку помочи, яка вам потрібна. Замовте собі телефоном день прийому. Delaware 3-5904. Офіс: 383 JACKSON AVE., Cor. of Eye Ave. (over Meat Market), JERSEY CITY, N. J. 84-90

ЯК МИ ДОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАСВІ.

НЬОАРК, Н. ДЖ. На політичних в'язнів.

Український Демократичний Клуб, котрий льокується під числом 63 Рункін Стріт, зібрав на своїх зборах \$5 на політичних в'язнів та переслав ті гроші через Обеднання. Жертували: М. Марад \$2; Т. Бонар 50 ц.; З. Літвінський 30 ц.; С. Грентус, І. Грентус, Ф. Дмитрів, І. Копцух, І. Ключка, М. Яворський і М. Зоулка по 25 ц.; М. Мулик 20 ц.; а Мудровський 15 ц. і Н. Тимчишин 10 ц.

Український Демократичний Клуб визнає всіх горожан українського походження міста Ньюарку вступати до організації Демократичного Клубу, бо лише зорганізованою громадою ми зможемо виказати свою політичну силу. діляємо інформації та помагаємо при виборанні перших і других горожанських паперів.

Комітет Українського Демократичного Клубу.

ПОДЯКА.

Я, член від 217 У. Н. Союзу, складаю сердечну подяку голівцям і відділовим урядникам за уділення мені допомоги з фонду запомогового. Кличу всіх, хто ще не є членом У. Н. Союзу, вписатись до нашої організації. Василь Панчишин.

Найщасливіший.

— Хто найщасливіший на світі? — Музикант? — Чому? — Бо він як працює, то грає собі.

УВАГА! ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ владштується РЕФЕРАТ п. ЄВГЕНА ЛЯХОВИЧА Година 1-ша пополудні. В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 849 Н. ФРЕНКЛІН СТРИТ.

ПОЗІР! ГАРТФОРД, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКО-АМЕР. ГОРОЖАНСЬКИЙ КЛУБ, 54 WYLLYS STREET владштує ЧОРТ НЕ ЖІНКА В СУБОТУ, ДНЯ 9-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ По представленню танці. Вступ 25 центів. Всіх громадян, місцевих і позамісцевих просимо прийти, а не пожадуєте.

В ГОСТИННИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ 217-219 1СТ 6-ТА ВУЛИЦЯ В МІСТІ НЬО ЙОРКУ, МОЖЕТЕ ГАРНО ЗАБАВИТИСЬ при кожній нагоді Вашої у нас привности. ВЛАСНИКИ ГОСТИННИЦІ, Деніс Гула й Ліля Гузар, РАДО ВІТАЮТЬ СВОІХ ГОСТЕЙ.

EAGLE REGALIA CO. Виробляє: ПРАПОРИ, ЦЕРКОВНІ ХОРУГВИ, ЛЕНТИ, ВІДЗНАКИ, СТЯЖКОВІ ВІДЗНАКИ, БРАТСЬКІ ПЕРСТЕНІ І ПЕЧАТКИ. Коли ваше братство, товариство чи сестриство хоче бути адоволене, хай шліть нам замовлення на пробу. Каталог, інформації і пробні зразки виділяємо Вам на замовлення БЕЗПЛАТНО. 298 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВИТИ. А ПРОСВИТА — ЦЕ СИЛА. ПИШТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (161)

Гобаш побачив, як Ніярх скрадався за Тарзаном, щоб струтати його в пропасті, і Гобаш скоренито поспішився, щоб струтати Ніярха, заки він дійде до Тарзана. Скорим рухом своїх лап бабун струтив Ніярха в ту саму пропасть, у котру він хотів струтати Тарзана.

У святині вогненних богів запанувала дивна тишина. Не було живого ні одного бааді-та. Іх жорстокі злочини знайшли страшну пімсту з рук диких звірят. Як Тарзан відпроваджував на бік бабунів, Гобаш заговорив до Тарзана:

„Ми йдемо. Як Тарзан буде ще раз битися, ми теж будемо битися-вбивати”. Тарзан відповів: „Як Гобаш буде в небезпечі, най Гобаш закличе мене. Тарзан є приятелем Гобаша, могутнього короля”. Тарзан положив свої руки на свої плечі на знак пошани для Гобаша, а потім — відійшов.

Александріяни привитали його радісно. „Най живе Іскандер” — вони кричали. „Він дав нам побіді й мир на все”. Але Тарзанове серце ще непокоїлося: він не бачив лейді Бет, Джерія, Томія й Арбелі. Що сталося з ними в цьому дивному кратері?!

Гобаш побачив, як Ніярх скрадався за Тарзаном, щоб струтати його в пропасті, і Гобаш скоренито поспішився, щоб струтати Ніярха, заки він дійде до Тарзана. Скорим рухом своїх лап бабун струтив Ніярха в ту саму пропасть, у котру він хотів струтати Тарзана.